Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba şi literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Model

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

I. TÉTEL (30 pont)

1. a cím értelmezése
A válasz tartalmi követelményei: a cím szimbolikus jelentésű: a *„mag”* a lírai én értékeit, hitét jelenti, a *„hó alatt”* pedig az elrejtettség, a nyugalmi állapot, a várakozás idejét; a cím az átmeneti elnémulás, de egyben a későbbi újjászületés lehetőségét is jelzi.
Pontozás: érvényes, példákkal alátámasztott, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/**2 pont**

2. a vers témájának meghatározása a szövegből vett információk alapján
A válasz tartalmi követelményei: a vers témája az önazonosság megőrzése, a belső értékek megőrzése nehéz történelmi-időbeli helyzetben, valamint a remény az újjászületésre.
Pontozás: érvényes válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.
0 pont/1 pont/**2 pont**

3. a vershelyzet és versbeszéd egy-egy jellemzőjének bemutatása, implicit információk felismerése, visszakeresése a versben
A válasz tartalmi követelményei: a vershelyzet elvont, belső jellegű: a lírai én nem konkrét szituációban jelenik meg, hanem egy szimbolikus, lelki állapotban, ahol önmagába húzódva várja a megújulás lehetőségét: *mag, hó, tél, tavasz*. A költemény versbeszéde személyes, szubjektív, a lírai én saját magához fordul; önmegszólító, reflexív lírai beszéd, egyes szám első személyű megszólalás jellemző, a beszélő önmagára reflektál: *„Gyötrött és tépett magamat / Régi hiteiben fürösztve”*, illetve *„Szedegetem össze / S elteszem…”*, az önmagára irányuló cselekvés kifejezője; önbiztató jellegű megszólalás, a várakozásra és kitartásra ösztönzés megjelenése: *„Hős emberségem, várakozz”*, az önmegszólítás egyik példája.
Pontozás: a vershelyzet és a versbeszéd egy-egy jellemzőjének meghatározása, jellemzőként 2−2 pont. Helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont jár. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2+2 pont = **4 pont**

4. a modern dal egy műfaji sajátosságának megnevezése
A válasz tartalmi követelményei: erősen szubjektív, személyes hangvétel, tömörség és szimbolikusság, költői képek halmozása, a kötött forma fellazulása.
Pontozás: a modern dal jellemzőjének megállapítása 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. 0 pont/**2 pont**

5. a kiemelt költői kép helyes megnevezése
Helyes válasz: hasonlat
Pontozás: a kiemelt költői kép helyes megnevezése 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el. 0 pont/**2 pont**

6. a költemény rímképletének meghatározása és megnevezése
Helyes válasz: rímképlete: xaxax, megnevezése: félrím

Pontozás: a rímképlet meghatározása 2 pontot, a rím megnevezése 2 pontot ér, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/2+2 pont = **4 pont**

7. a vers hangulatának meghatározása

A válasz tartalmi követelményei: a vers hangulata összetett; a költemény elején pátosz és emelkedett hangulat uralkodik: *„Vérből, jajból és lángból”*, a jövőbe vetett hit ünnepélyessége; a vers végére a hangulat elégikussá és melankolikussá válik: *„Most tél van s szegény mag-magam / Megnémítva és behavazva”*, a befejezés nem teljesen lehangoló, mert megmarad a remény, az újjászületés ígérete: *„Őrzöm meg tavaszra”.*

Pontozás: érvényes, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható.

0 pont/1 pont/**2 pont**

8. egy szimbólum, egy ismétlés, egy felsorolás és egy megszemélyesítés kiemelése

Lehetséges válasz: szimbólum – *„Élet” / „mag” / „tél” / „tavasz” / „föltámadás”*, ismétlés – *„új ... új”*, felsorolás – *„Vérből, jajból és lángból”,* megszemélyesítés – *„Hívni fog az Élet”*

Pontozás: minden kiemelt és megnevezett költői kép/poétikai eszköz 1 pontot, a helytelen vagy hiányzó válasz 0 pontot ér. 0 pont/4x1 = **4 pont**

9. a vers utolsó szakaszának értelmezése

Pontozás: érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 pont/**4 pont**

a válaszok megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább 5 kérdésre válaszolt)

• helyes fogalom- és nyelvhasználat:

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont, egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont, helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont

• helyesírás:

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont, egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont, legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont (Helyesírási típushibák I. III. tétel)

0 pont/(1 pont/2 pont) + (1 pont/2 pont) = **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

1. a szöveg globális jelentésének megértése, két kulcsszó azonosítása

Pontozás: mindkét kulcsszó 1–1 pontot ér. 0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

2. explicit/implicit információk felismerése és visszakeresése

Helyes válasz: 1) – E., 2) – C., 3) – A., 4) – B., 5) – D.

Pontozás: minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Hiányzó vagy hibás válasz 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/5 x 1 pont = **5 pont**

3. nyelvi elemek értelmezése

Pontozás: minden kifejezés a szövegben érvényes jelentését körülíró, annak megfelelő szinonimát megadó értelmezése 1 pontot ér. Bármely helyes válasz elfogadható. 0 pont/4 x 1 pont = **4 pont**

4. ok-okozati összefüggések felismerése a szövegben

Pontozás: bármely, a megadott kijelentést alátámasztó érv kiírása 1 pontot ér. Helytelen válasz (olyan információ, amely nem áll ok-okozati viszonyban a felhívásban szereplő információval, vagy olyan érv, ami bár ok-okozati viszonyban van a felhívásban szereplő információval, de nem jelenik meg a szövegben) 0 pont. 0 pont/3 x 1 pont = **3 pont**

5. szövegrészletek értelmezése

A válasz tartalmi követelményei: utalás arra, hogy Szilvássy Carola népszerű, de megosztó személyiség volt

Pontozás: érvényes és kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes/részben kifejtett válasz 2 pont, érvénytelen válasz 0 pont. 0 pont/2 pont/**4 pont**

6. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, nyelvi elemek értelmezése

Helyes válasz: B.

Pontozás: A helyesen azonosított válasz 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/**2 pont**

7. a szöveg céljának/a beszélő szándékának megnevezése
Helyes válaszok: A. – I; B. – H; C. – I; D. – H.
Pontozás: Minden helyes válasz 1 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.
0 pont/4 x 1 pont = **4 pont**

8. explicit információk visszakeresése, logikai (ok-okozati) összefüggések felismerése a szövegben
A válasz tartalmi követelményei: bármely két példa kiemelése a szövegből, amely azt támasztja alá, hogy Szilvássy Carola közössége iránt elkötelezett nő volt
Pontozás: mindkét példa 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (a példa nem támasztja alá a felhívásban szereplő kijelentést, vagy nincs összefüggésben ezzel) 0 pont. 0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

9. explicit információk visszakeresése
Pontozás: bármely két, a követelménynek megfelelő információ kiemelése 1–1 pontot ér. Helytelen válasz (az információ nem áll összefüggésben a követelménnyel / a kiírt információ nem ad választ a kérdésre) 0 pont. 0 pont/2 x 1 pont = **2 pont**

10. beszédszándék azonosítása
Helyes válasz: D.
Pontozás: a helyes válasz azonosítása 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.
0 pont/**2 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

1. a választott alkotás műfaji sajátosságainak meghatározása
Pontozás: helyes műfajmegjelölés, a megfelelő műfaji jegyek leírása, ezek azonosítása a választott műalkotásban 2 pont; helytelen műfajmegjelölés, a megjelölt műfaj jegyeinek felsorolása 1 pont; helyes műfajmegjelölés, hiányos indoklás 1 pont, helytelen műfajmegjelölés, helytelen indoklás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

2. tragikus sorsú hős által képviselt értékek, értékrend a választott műben
Pontozás: a tragikus sorsú hős értékeinek (anyagi értékek, morális értékek stb.) és értékrendjének (értékkonfliktus, értékek egyezése, megerősítése, átadása stb.), törekvéseinek meghatározása, kifejtése, érvényes és kifejtett válasz a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; az értékrend megemlítése, érvényes, de felszínes ábrázolása konkrét utalások nélkül 2 pont; az értékrend részben téves meghatározása, részletes kifejtése, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; helytelen megjelölés, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

3. a tragikus sorsú hős jellemábrázolása
Pontozás: érvényes és kifejtett jellemábrázolás, az ábrázolás több dimenziójának figyelembe vétele (elbeszélő általi jellemzés, más szereplők általi jellemzés, cselekvés, beszéd, környezet), érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

4. a tragikus sorsú hős kapcsolatai a választott műben (pl. szerető/gondoskodó, rokoni/közéleti, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi)
Pontozás: érvényes és kifejtett ábrázolás, a viszonyrendszer részletes kifejtése, a konfliktusok/kapcsolatok mozgatórugóinak felfedése a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont
0 pont/2 pont/**4 pont**

5. a tragikus sorsú hős jellemfejlődése/sorsa
Pontozás: a választott hős fejlődésének/változásának bemutatása, érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal, részben helytelen következtetésekkel/ hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

a témának megfelelő szövegválasztás

Pontozás: a szerző helyes megnevezése 1 pontot, a cím helyes formája 1 pontot, a téma szempontjából releváns mű választása 2 pontot ér. 1 pont + 1 pont + 2 pont = **4 pont**

az értekezés megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább egy oldalnyi terjedelmű szöveget írt ehhez a tételhez)

- logikus gondolatmenet, szövegkohézió

Pontozás: tökéletesen összefüggő szöveg, hibátlan gondolatmenet 2 pont; helyenként töredezett gondolatmenet 1 pont; összefüggéstelen szöveg/a vizsgázó nem összefüggő szöveget ír, hanem pontszerűen jelöli a szempontokat, és azokat fejti ki egyenként 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

- helyes fogalom- és nyelvhasználat

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont; egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont; helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont
0 pont/1 pont/**2 pont**

- helyesírás

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont; egy durva hiba/három súlyos hiba/öt egyéb hiba 1 pont; legalább három durva hiba/öt súlyos hiba/tíz egyéb hiba 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

- az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása

Pontozás: értekező szöveg alkotása, a három fő rész betartása: bevezetés, kifejtés, lezárás, a címnek megfelelő tétel megfogalmazása, a megadott szempontok figyelembe vétele a kifejtésben, érvényes következtetések megfogalmazása 2 pont; az értekezés nem teljes (pl. bevezető vagy lezáró rész hiánya) 1 pont; az értekezés tartalmi és formai jegyeinek figyelmen kívül hagyása 0 pont
0 pont/1 pont/**2 pont**

Helyesírási típushibák:

Durva hiba: a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly – j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly – j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba: közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba: nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölés; egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése.

Minden ismétlődő hiba csak egy hibának számít.